

4. Дзера О. В. Цивільне право України / О. В. Дзера, Д. В. Боброва, А. С. Довгерт. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – Кн. 2. – С. 640.

УДК 347.824.4 (043.2)

Ткаченко А. К., Мазур Х. В.,
студентки,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Грабовська Г. М., доцент

ОБОВ'ЯЗКОВЕ АВІАЦІЙНЕ СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Авіаційне страхування – це загальна назва комплексу майнового та особистого страхування, страхування відповідальності, яка впливає з експлуатації повітряного транспорту і захищає майнові інтереси юридичних та фізичних осіб у випадку настання певних подій які визначені договором страхування або законодавством.

В Україні законодавче регулювання авіаційного страхування передбачене у Повітряному Кодексі України та Постановою Кабінету Міністрів України, яка регулює обов'язкове авіаційне страхування, відповідно до міжнародних норм та конвенцій.

Страхування та перестрахування – це міжнародний бізнес, тому його не можна обмежувати лише українською валютою, особливо у зазначенні страхових сум та лімітів відповідальності. Процес становлення законодавчого регулювання був нелегким та довготривалим. Саме тому, питання обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації, на сучасному етапі розвитку цивільної авіації, є актуальним.

Загалом розрізняють обов'язкове та добровільне авіаційне страхування. Застосування цих видів страхування обумовлено внутрішніми законодавчими актами та міжнародними конвенціями з цивільної авіації до яких приєдналася Україна. Воно поширюється на усіх як на території нашої країни, так і за її межами [1, с. 56].

При страхуванні за програмою обов'язкового авіаційного стра-

хування цивільної авіації страхувальник може забезпечити себе від можливих витрат у випадках страхування повітряних суден; страхування відповідальності експлуатанта повітряного судна за шкоду, заподіяну третім особам, та відповідальності повітряного перевізника за шкоду, заподіяну пасажиром, багажу, пошті, вантажу; страхування членів екіпажу повітряного судна та іншого авіаційного персоналу, працівників замовника авіаційних робіт, осіб, пов'язаних із забезпеченням технологічного процесу під час виконання авіаційних робіт.

Добровільні види авіаційного страхування – це перш за все види, передбачені Законом України "Про страхування" ст. 6, а саме п. 7 "Страхування повітряного транспорту" та п. 13 "Страхування відповідальності власників повітряного транспорту (включаючи відповідальність перевізника)".

Страхування відповідальності обслуговування повітряного простору – це ризик "людського фактору", тобто помилки авіадиспетчера, і ризик збоїв або відмов обладнання, із-за якого може статись помилка; страхування відповідальності технічного обслуговування повітряних суден – це дозволи на виконання конструкторських робіт та якісне проведення технічних робіт; космічне страхування – економічний захист космічної діяльності держав при реалізації космічних проєктів, що здійснюються за участю як українських, так і закордонних інвесторів [2, с. 18].

Предметом договору страхування є майнові інтереси, що не суперечать закону. Вони пов'язані зокрема з володінням, користуванням і розпорядженням повітряним судном; зобов'язанням відшкодувати пасажиром (спадкоємцям), вантажовласникам збитки, заподіяні внаслідок настання страхового випадку, а також відшкодувати шкоду, заподіяну третім особам, під час експлуатації повітряного судна; життям і здоров'ям членів екіпажу повітряного судна та іншого авіаційного персоналу та життям і здоров'ям працівників замовника авіаційних робіт, осіб, пов'язаних із забезпеченням технологічного процесу під час виконання авіаційних робіт [3, с. 89].

Договір страхування можуть укласти юридичні особи та дієздатні фізичні особи, які є: українськими експлуатантами повітряних суден; іноземними експлуатантами повітряних суден під час виконання ними польотів у повітряному просторі України

в частині відповідальності за шкоду, заподіяну пасажиром, багажу, пошти, вантажу та третім особам; повітряними перевізниками, які мають право здійснювати пасажирські та вантажні перевезення; особами, які мають право власності на повітряне судно; або особами, які є замовниками авіаційних робіт [2, с. 20].

Отже, обов'язкове авіаційне страхування цивільної авіації проводиться з метою захисту майнових інтересів власника повітряного судна, що пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням повітряним судном. А також воно є необхідним у професійних відносинах між страхувальниками та клієнтами, оскільки це важливий компонент взаємодовіри.

Література

1. Демський Є. Ф. Транспортне право України: навч. посіб. / Є. Ф. Демський, В. К. Гіжевський, С. Е. Демський, А. В. Мілашевич; за заг. ред. В. К. Гіжевського, Є. Ф. Демського – К. : Атіка, 2011. – 292 с.
2. Про страхування: Закон України від 4 жовтня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – Ст. 50.
3. Енциклопедія цивільного права України / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України: відп. ред. Я. М. Шевченко. – К. : Ін Юре, 2012. – 952 с.

УДК 347.824.2:656.7.045 (043.2)

Усенко Ю. О.,
студентка,

Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА ТРАНСПОРТІ

У всіх країнах світу транспорт є однією з важливих галузей народного господарства та складовою частиною людських стосунків. Сам процес перевезень не виробляє нового продукту, але виступає як сполучна ланка між підприємствами, сприяючи функ-

ціонуванню інших галузей економіки, розв'язанню соціальних задач, раціональному та гнучкому використанню виробничих сил, забезпечуючи обороноздатність країни.

Цивільно-правова відповідальність застосовується за порушення зобов'язань сторонами договору перевезення пасажирів і багажу (перевізником і пасажиром). Підстави і випадки застосування цивільно-правової відповідальності за порушення транспортних зобов'язань регламентуються ЦК України, іншими законами, транспортними кодексами і статутами, а також відомчими актами Міністерства інфраструктури України.

Згідно з нормами ЦК України перевізник відповідає за зберігання багажу з моменту прийняття його до перевезення й до видачі одержувачу, якщо не доведе, що втрата, нестача, псування або ушкодження багажу сталися внаслідок обставин, яким перевізник не міг запобігти та усунення яких від нього не залежало. Перевізник відповідає за втрату, нестачу, псування або пошкодження прийнятого до перевезення багажу в розмірі фактичної шкоди, якщо не доведе, що це сталося не з його вини.

Відповідальність перевізника за шкоду, спричинену каліцтвом, іншим пошкодженням здоров'я або смертю пасажирів, визначається згідно з нормами глави 82 ЦК України "Відшкодування шкоди", якщо договором або законом не встановлена відповідальність перевізника без вини [2].

Стаття 68 Закону України "Про автомобільний транспорт" встановлює, що за шкоду, заподіяну під час перевезення багажу, перевізник несе відповідальність:

- у разі втрати або нестачі багажу – в розмірі вартості багажу, який втрачено або якого не вистачає;
- у разі пошкодження (псування) багажу – в розмірі суми, на яку зменшилася вартість багажу;
- у разі втрати багажу, зданого для перевезення з оголошенням його цінності;
- в розмірі оголошеної цінності багажу [3].

Перевізник звільняється від відповідальності за шкоду, заподіяну під час перевезення багажу, якщо доведе, що вона настала внаслідок обставин, незалежних від нього.

Цивільно-правова відповідальність, у тому числі і відповідальність за порушення транспортних зобов'язань, полягає в застосу-